

продовольчого забезпечення населення продукцією власного виробництва і соціальні питання.

Взагалі, вибір сценарію розвитку регіонального АПК залежить, з одного боку, від стратегії аграрної політики країни, а з іншого – від гостроти і необхідності вирішення виявлених в процесі аналізу регіональних проблем функціонування агропромислового комплексу.

УДК 330.34:338.2

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. *(ДБТУ, Харків)*

ДРАЙВЕРИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Взагалі, умови невизначеності національної економіки – це ситуації, коли майбутні події і результати їх впливу на економіку не можуть бути передбачені з достатньою точністю і визначені заздалегідь. Це може бути спричинено різними факторами, такими як:

- політична нестабільність: зміни у політиці та уряді можуть мати значний вплив на економіку країни.

- економічна нестабільність: кризи, рецесії, фінансові кризи та інші події можуть призвести до невизначеності щодо майбутнього стану економіки.

- технологічні зміни: нові технології можуть призвести до змін у виробництві, споживанні та ринкових умовах, що може викликати невизначеність щодо майбутніх тенденцій.

- суспільні зміни: зміни в суспільстві можуть призвести до змін у споживанні та попиті на ринку, що може призвести до невизначеності щодо майбутніх ринкових умов.

- природні катастрофи: природні катастрофи, такі як повені, землетруси, урагани та інші, можуть мати значний вплив на економіку країни і призвести до невизначеності щодо майбутніх економічних умов.

В умовах невизначеності уряди країн намагаються застосовувати різноманітні стратегії та методи, щоб зменшити ризик та забезпечити стабільність у довгостроковій перспективі.

Україна є однією з найбільших за територією та кількістю населення країна Європи, проте одночасно й однією з найбідніших країн регіону. Попри те, що ми займаємо 55 місце у світі за розмірами

ВВП в абсолютному вимірі (2020 рік), за ВВП на одну особу Україна посідає лише 109 позицію (2020 рік) [1].

Після здобуття незалежності Україна перебувала в подібній ситуації до країн Східної та Центральної Європи. На відміну від України, такі країни, як Польща, Литва та Чехія, успішно пройшли швидку трансформацію та впровадили ключові реформи з відносним успіхом. Влада цих країн сформулювала чітку стратегію розвитку. Порівняно з цими країнами реформи в Україні почалися пізно або взагалі не розпочалися, що унеможливило швидкий перехід до ефективної ринкової економіки. Найважливіше те, що Україні не вдалося забезпечити беззаперечне верховенство права, повну дерегуляцію та сприятливі умови для інвестицій та бізнесу.

Через неузгодженість національної політики Україна не може повною мірою використати свій фізико-географічний, людський і технологічний потенціал. Особливо:

1. В Україні припадає 28 % чорноземів світу, з них на чорноземі припадає понад 40 % території України. Однак наявність ускладень щодо продажу землі призвело до 5-кратного падіння цін на землю в Україні, яка має один із найродючіших земельних фондів у світі.

2. Україна розробила лише 35% своїх розвіданих родовищ, але лідирує в Європі за запасами відносно рідкісних і затребуваних металів, таких як літій і титан. Збільшення виробництва зменшило б залежність від імпорту на 10 млрд. США. В Україні недовикористовується лісове господарство, які становлять 16-29% загальної площі країни. Україна здійснює експорт деревини, що погіршує екологічну ситуацію та не стимулює, наприклад, розвиток власної меблевої промисловості, яка створює високу додану вартість.

3. В Україні використовується лише 25% потенціалу аквакультури та 62% гідроенергетичного потенціалу водосховищ. Через занепад іригаційної системи та погане водопостачання 2/3 території України використовується менше третини сільськогосподарського потенціалу [2].

4. Дослідження також вказує на те, що Україна традиційно мало інвестує у розвиток двосторонніх міжнародних відносин з країнами світу. Це характеризується відсутністю стратегічної політики щодо окремих регіонів (наприклад, Азії та Африки), відсутністю представництва умовного «Українського інституту» за кордоном, низьким рівнем інвестицій у мовну підготовку (в 5 разів менше, ніж у Польщі, та в 12 разів менше, ніж у Німеччині), відсутністю візитів президентів України (які зазвичай повинні підсилити роботу дипломатів у підготовці економічних угод) до більшості країн світу (0

візитів до країн Південної Америки, Африки та окремих країн Азії за останні 6 років). В результаті, Україна втрачає репутаційно і займає другорядні позиції в регіональних об'єднаннях, втрачає можливість реалізувати власне стратегічне бачення.

Таким чином, можна виділити ключовими факторами економічного розвитку України (рис. 1):

Рисунок 1 – Проблеми на шляху економічного зростання України

Інвестиції в економіку: відсутність достатнього рівня інвестицій в економіку є однією з головних причин низького рівня розвитку України.

Застаріла технологічна база: більшість українських підприємств використовують застарілі технології, що обмежує їх конкурентоспроможність на світовому ринку.

Нестабільна політична ситуація: періодичні зміни влади та непостійність правової системи негативно впливають на бізнес-клімат в країні та зменшують інтерес іноземних інвесторів до України.

Висока корупція: поширена корупція у всіх галузях економіки призводить до втрати довіри іноземних інвесторів, зменшення інвестицій та зростання вартості послуг та товарів.

Недостатній рівень освіти: низький рівень освіти та навчання в Україні впливає на якість робочої сили та обмежує здатність країни до впровадження інновацій та нових технологій.

Високі податки та регулювання: високі податки та надмірне регулювання української економіки обмежують розвиток бізнесу та зменшують інвестиційний потенціал країни.

Залежність від експорту сировини: відсутність розвинутого виробництва готових товарів та залежність від експорту сировини обмежує розвиток економіки України та підвищує її вразливість до зовнішніх факторів.

Економічне зростання України в умовах невизначеності є складним завданням, оскільки існує багато факторів, що можуть впливати на економіку країни. Сьогодні невизначеність пов'язана з війною, яку розв'язала РФ та яка стала найбільшим геополітичним ризиком. Для досягнення економічного зростання в умовах невизначеності, Україна може використовувати різноманітні стратегії. Наприклад, можна зосередитися на диверсифікації економіки, щоб зменшити залежність від окремих галузей, які можуть бути піддались ризикам. Також можна зосередитися на підтримці малого та середнього бізнесу, який може бути більш гнучким та адаптивним до змінних умов.

Крім того, для зменшення ризиків умов невизначеності, Україна може зміцнити свою міжнародну співпрацю та залучати іноземні інвестиції. Також можна зосередитися на збереженні фінансової стабільності, зменшенні боргу, збільшенні інвестицій у науку та технології, що дозволить збільшити конкурентоспроможність національної економіки в довгостроковій перспективі.

Інформаційні джерела:

1. Україна - найбідніша країна Європи: чому, як, коли зміни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2557789-ukraina-najbidnisa-kraina-evropi-comu-ak-koli-zmini.html> (дата звернення 12.05.2023).

2. Комплексне бачення участі України в стратегії ЄС для Дунайського регіону. URL: http://www.crs.org.ua/data/danube_strategy/vision_web.pdf (дата звернення 12.05.2023)

УДК 327.8

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, м. Харків)

Я.О. Гребенюк, здоб. вищої освіти (ДБТУ, м. Харків)

США: СУЧАСНЕ ГЛОБАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

У сучасному світі система міжнародних відносин складається з великої кількості складних елементів, які взаємодіють між собою. Ця система піддається значному впливу різних дестабілізуючих факторів, які створюють виклики та негативні наслідки для міжнародного співробітництва. Одним з таких факторів була пандемія. Глобальні заходи, прийняті для боротьби з пандемією, обмежили міжнародну